

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[4904]-105

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2016

ECONOMICS

EC-105 : Labour Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
  - (1) Explain in detail the peculiarities of labour. Explain, how they affect in determination of wage rate.
  - (2) What are the causes of Industrial disputes in India ? Comment on the government mechanism for settlement of industrial disputes in India.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
  - (1) Evaluate the National Wage Policy in India.
  - (2) Explain the term 'Labour Turnover'. What are the causes of low labour turnover in India ?

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) Discuss the causes of absenteeism of labour in India.
  - (2) Explain the effects of migration of labour.
  - (3) Explain the role of labour union in strengthening the industrial relations.
  - (4) Explain the recent trends in collective bargaining in India.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]
- (1) Need of safety net.
  - (2) Role of tripartism
  - (3) Exit policy
  - (4) Structure of Labour Unions in India.
  - (5) Recommendations of Second National Commission on labour
  - (6) Importance of Labour Economics.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]
  - (1) श्रमाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा. वेतन दर निश्चितीमध्ये त्याचा परिणाम कसा होतो ते स्पष्ट करा.
  - (2) भारतातील औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती ? भारतातील औद्योगिक कलह टाळण्यासाठी सरकारी यंत्रणे संबंधी भाष्य करा.
2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]
  - (1) भारतातील राष्ट्रीय वेतन धोरणाचे मुल्यमापन करा.
  - (2) 'श्रमिक उलाढाळ' संकल्पना स्पष्ट करा. भारतातील श्रमिक उलाढाळ कमी राहण्याची कारणे कोणती ?
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
  - (1) भारतातील श्रमिकांच्या गैरहजेरीच्या कारणांची चर्चा करा.

- (2) श्रमिकांच्या स्थलांतराचे परिणाम स्पष्ट करा.
- (3) औद्योगिक संबंध बळकर करण्यामधील कामगार संघटनेची भूमिका स्पष्ट करा.
- (4) भारतातील सामुदायिक सौदाशक्तीतील अलिकडील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सुरक्षित जाळेची (Safety nets) गरज
- (2) त्रिपक्षीय लवादाची भूमिका
- (3) निर्गमन धोरण
- (4) भारतातील श्रमसंघटनाची रचना
- (5) दुसऱ्या राष्ट्रीय श्रम आयोगाच्या शिफारशी
- (6) श्रम अर्थशास्त्राचे महत्व.